

عنوان درس: تاریخ ایران (درس عمومی اختیاری برای همه رشته ها به جز رشته تاریخ)

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
	تعداد ساعت:		اختیاری	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran				تخصصی	نظری
	اختیاری*			عملی	نظری*
روش آموزش: گفتگو و مباحثه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ جلسه نقد ☐					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐					
سفر علمی ☐ اینترنت و نرم افزارهای آموزشی ☐ نمایش فیلم های آموزشی ☒					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: متولی این درس گروه های تاریخ خواهند بود.					

اهداف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، فکری، فرهنگی و اقتصادی ایران از سپیده دم تاریخ تا انقلاب اسلامی.
- آشنایی با مناسبات ایرانیان با سرزمین های پیرامونی در قرون تاریخ

اهداف رفتاری و کاربردی:

- تقویت هویت ملی در کنار هویت دینی در میان نسل جوان
- مقابله با تهاجمات فرهنگی که هویت تاریخی ایرانیان را هدف قرار داده است.

سرفصل درس:

- ۱- منبع شناسی و طرح درس (شناخت منابع و مآخذ محوری تاریخ ایران و نقد و بررسی جریانهای تاریخ نگاری ایرانی-اسلامی)
- ۲- تاریخ جغرافیایی ایران (ویژگیهای طبیعی فلات ایران، مرزهای اسطوره ای ایران، مفهوم سرزمینی ایران، جغرافیای ذهنی از ایران در متون جغرافیایی، موقعیت میانجی ایران در بین تمدن های قدیم).

- ۳- تعریف مفاهیم اصلی دانش تاریخ: تاریخ، تاریخ‌شناسی، وقایع‌نگاری، تاریخ‌نگاری، فلسفه تاریخ
- ۴- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران از سپیده‌دم تاریخ تا تاسیس سلسله مادها (سلسله‌های ایران در تاریخ روایی و ملی، تمدن‌های بین‌النهرین و تاثیر آن بر شکل‌گیری حکومتها در فلات ایران، ایلامیان)
- ۵- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران از مادها تا روی کار آمدن ساسانیان (شکل‌گیری نهادهای نخستین سیاسی در ایران و تشکیل حکومت مادها، مناسبات با بین‌النهرین، هخامنشیان و شکل‌گیری نخستین شاهنشاهی ایرانی، تاسیس نهادهای اداری در ایران، تقسیمات اداری ایران در دوره هخامنشیان، مناسبات سیاسی و فرهنگی ایران و یونان، تاسیس سلسله اشکانیان، اشکانیان و مساله تبادلات فرهنگی یونانی ایرانی- هلنیسم، مناسبات سیاسی و فرهنگی ایران و روم در دوره اشکانیان، زبان و خط در دوره هخامنشیان و اشکانیان)
- ۶- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران از ظهور ساسانیان تا ورود اسلام (شاهنشاهی ساسانیان از تاسیس تا استقرار، مذهب، سیاست و قدرت در دوره ساسانیان، فرهنگ، اندیشه سیاسی ایران باستان، باورهای دینی در ایران باستان؛ آیین‌ها و باورهای ایران باستان، اوستا و متون پهلوی، زبان و خط در دوره ساسانی).
- ۷- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران در قرون نخستین اسلامی (روند اسلام‌پذیری در ایران، نخستین تغییرات سیاسی در ایران دوره اسلامی، ظهور سلطنت‌های ایرانی - طاهریان، علویان طبرستان، صفاریان، سامانیان، غزنویان- ایران در کشاکش نظام خلیفه - سلطانی).
- ۸- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران از سلجوقیان تا روی کار آمدن صفویه (تاسیس سلسله سلجوقیان، مناسبات سلجوقیان با خلافت، خواجه نظام الملک و نهاد وزارت، زندگی مدنی (شهر، روستا، کوچروان)؛ زندگی اقتصادی (کشاورزی، بازار، پیشه‌وری)؛ جامعه و فرهنگ (آموزش و علوم، ادبیات ایرانی: از فردوسی تا سعدی، جریانه‌ها و مکاتب هنری، دین و مناسبات فکری).
- ۹- تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ایران از صفویه تا روی کار آمدن قاجاریه (ایران در آستانه تشکیل دولت صفوی، دوره خانقاهی، تاسیس دولت، استقرار دولت صفوی، دوره اوج، انحطاط و فروپاشی، ایران در میانه سقوط صفویان تا آغاز دوره قاجاریه، تحولات مذهبی، نهادها و موسسات، تحولات شهری و شهرسازی، صفویان و آستانه تمدن جدید ایران)

۱۰- تاریخ سیاسی و اجتماعی و فکری ایران از قاجاریه تا مشروطیت (ایران در آستانه تشکیل دولت قاجاریه، جنگهای تاریخ صدر دوره قاجاریه، ایران در دوره ناصری، تغییرات ارضی و مرزی ایران، نکاپوهای تجددخواهانه، ایران در میانه رقابت های بزرگ)

۱۱- جامعه و اقتصاد ایران تا پیش از انقلاب مشروطیت (نقش میانجی ایران در تبادلات اقتصادی دنیای قدیم، مناسبات جوامع شهری و روستایی و کوچ نشین، نظام های اقتصادی، تجارت و تولید کالا، شیوه های زندگی، شهرها و رستاها، ایران پیشاجدید)

۱۲- تحولات تمدنی و فرهنگی ایران (مبانی تمدنی تاریخ ایران، تحولات فرهنگی و علمی ایران در دوره اسلامی، تمدن دریایی ایران، نظام آموزشی ایران)

۱۳- روابط خارجی ایران از صفویه تا دوره مشروطیت (بخش اول: اروپا و روسیه: عصر اکتشافات جغرافیایی و ورود اروپاییان به اقیانوس هند و خلیج فارس، روابط ایران با پرتغال، هلند، بریتانیا، هلند، فرانسه و روسیه و دیگر کشورهای اروپایی) بخش دوم: مناسبات ایران و عثمانی و هند.

۱۴- تاریخ سیاسی، اجتماعی ایران از مشروطیت تا انقلاب اسلامی (تحولات ایران از ۱۳۰۳ تا ۱۳۲۰ خورشیدی در دوره پهلوی اول، نفت، سیاست و قدرت در ایران با تکیه بر نهضت ملی شدن صنعت نفت، ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ خورشیدی در دوره پهلوی دوم).

۱۵- تاریخ اندیشه سیاسی در ایران (میراث فکری و سیاسی پیش از اسلام در قرون نخستین اسلامی، اندیشه سیاسی ایرانی از خواجه نظام الملک تا خواجه نصیرالدین طوسی، تشیع و اندیشه سیاسی در دوره صفویه، تحولات اندیشه سیاسی از دوره نادری تا مشروطیت با تاکید بر دوره فتحلی شاه قاجار ۱۲۱۲ - ۱۲۵۰ قمری، انقلاب مشروطیت و تحول در اندیشه سیاسی اسلامی - ایرانی، اندیشه ولایت فقیه و جمهوری اسلامی ایران).

۱۶- سیاست خارجی ایران از مشروطیت تاکنون (دوره اول: از مشروطیت تا روی کار آمدن پهلوی، دوره دوم: عصر پهلوی. دوره سوم: جمهوری اسلامی ایران).

روش ارزشیابی

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
		✓			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

- بیات، عزیزالله، شناسایی منابع و مآخذ تاریخ ایران، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۷
- مفتخری، حسین، مبانی علم تاریخ، تهران: سمت، ۱۳۹۰
- حضرتی، حسن، روش پژوهش در تاریخ‌شناسی، قم: لوگوس، ۱۳۹۷
- جمعی از نویسندگان، تاریخ ایران کمبریج، (ج ۱- سرزمین ایران)، ترجمه تیمور قادری، تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۳
- جمعی از نویسندگان، تاریخ جامع ایران، ج ۱، تهران: دایره المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۹۴
- زرین کوب، عبدالحسین، تاریخ مردم ایران، تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۲
- کریستن سن، آرتور، ایران در زمان ساسانیان، ترجمه رشید یاسمی، ویراستار حسن رضایی باغبیدی، تهران: صدای معاصر، ۱۳۸۸
- زرین کوب، عبدالحسین؛ زرین کوب، روزبه، تاریخ ایران باستان (جلد چهارم): تاریخ سیاسی ساسانیان، تهران: سمت، ۱۳۷۹
- صدیقی، غلامحسین، جنبش‌های دینی ایرانی در قرن‌های دوم و سوم هجری، تهران: پازنگ، ۱۳۷۲
- کرمر، جوئل، ل، احیای فرهنگی در عهد آل بویه، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۵
- فقیهی، علی‌اصغر، آل بویه، تهران: سمت، ۱۳۷۸
- باسورث، کلیفورد، تاریخ غزنویان، ترجمه حسن انوشه، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۸
- فروزانی، ابوالقاسم، سلجوقیان از آغاز تا فرجام، تهران: ۱۳۹۳
- حسن زاده، اسماعیل، تاریخ ایران در عهد خوارزمشاهیان (سه دهه واپسین)، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۹۲
- بیانی، شیرین، دین و دولت در ایران عهد مغول، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۵
- جمعی از نویسندگان، تاریخ ایران: دوره تیموریان، ترجمه یعقوب آژند، تهران: جامی، ۱۳۷۸
- جمعی از نویسندگان، صفویان، ترجمه یعقوب آژند، تهران: مولی، ۱۳۸۱
- سیوری، راجر، ایران عصر صفوی، ترجمه کامبیز عزیزی، تهران: مرکز، ۱۳۶۶

- صفت گل، منصور، ساختار نهاد و اندیشه دینی در ایران عصر صفوی، تهران: خدمات فرهنگی رسا،
۱۳۸۱
- مارتین، ونسا، عهد قاجار (مذاکره، اعتراض و دولت در ایران قرن سیزدهم)، ترجمه حسن زنگنه،
تهران: ماهی، ۱۳۹۰
- کسروی، احمد تاریخ مشروطه ایران، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۶
- آبراهامیان، یرواند، ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی و محمدابراهیم فتاحی، تهران: نی،
۱۳۷۷
- رحمانیان، داریوش، ایران بین دو کودتا، تهران: سمت، ۱۳۹۱
- بشیریه، حسین، زمینه‌های اجتماعی انقلاب ایران، ترجمه علی اردستانی، تهران: نگاه معاصر، ۱۳۹۳
- زرگری نژاد، غلامحسین، تاریخ ایران در دوره قاجار: عصر آقامحمدخان، تهران: سمت، ۱۳۹۵
- یزدانی، سهراب، مجاهدان مشروطه، تهران: نی، ۱۳۸۸
- ملائی توانی، علیرضا، مشروطه و جمهوری - ریشه‌های نابسامانی نظم دموکراتیک در ایران، تهران:
گستره، ۱۳۸۱
- قدیمی قیداری، عباس، تداوم و تحول تاریخ‌نویسی در ایران عصر قاجار، تهران: پژوهشکده تاریخ
اسلام، ۱۳۹۳